

BUDAVÁRI PALOTA DÍSZVILÁGÍTÁSA

A LISYS kültéri tagozatának legfontosabb munkája az elmúlt két évben a Budavári palota új díszvilágítása volt.

A budapesti Duna - parti panoráma egyik meghatározó részét, a Budavári palotát már a díszvilágítás hőskorában, 1935-ben megvilágították. Az a világítás a kupolát és a kupola alatti palota szárny Duna felőli oldalát érintette.

A háború nem csak a díszvilágítást, hanem magát a palotát is elsodorta, oly annyira, hogy - mint köztudott - az újjáépített épületegyüttes lényegesen megváltozott, sok tekintetben új arculatot kapott.

Bármilyen vihart is élt át azonban a palota, városképi fontossága továbbra is megmaradt, és mihelyt a helyreállítási munkák befejeződtek, máris új esti köntösbe öltözött.

1970-ben készült el az a díszvilágítás, mely az épület egészét igyekezett megmutatni a fő kilátóhelyek (Duna-part, Gellérthegy) felől.

Sajnos az idő vasfoga és a vandálok buzgalma úgy tönkretette mára ezt a világítást, hogy már csak foszlányaiban létezett, méltatlan volt az épület és Budapest rangjához.

A mostani új díszvilágítás nem csak a lepusztult berendezés megújítását eredményezte, hanem eddig soha meg nem világított palota szárnyak, várfalak, belső udvarok esti láttatását is lehetővé tette. Így joggal mondhatjuk, új világítás született.

A díszvilágításnak alapvetően kettős célt kellett teljesítenie.

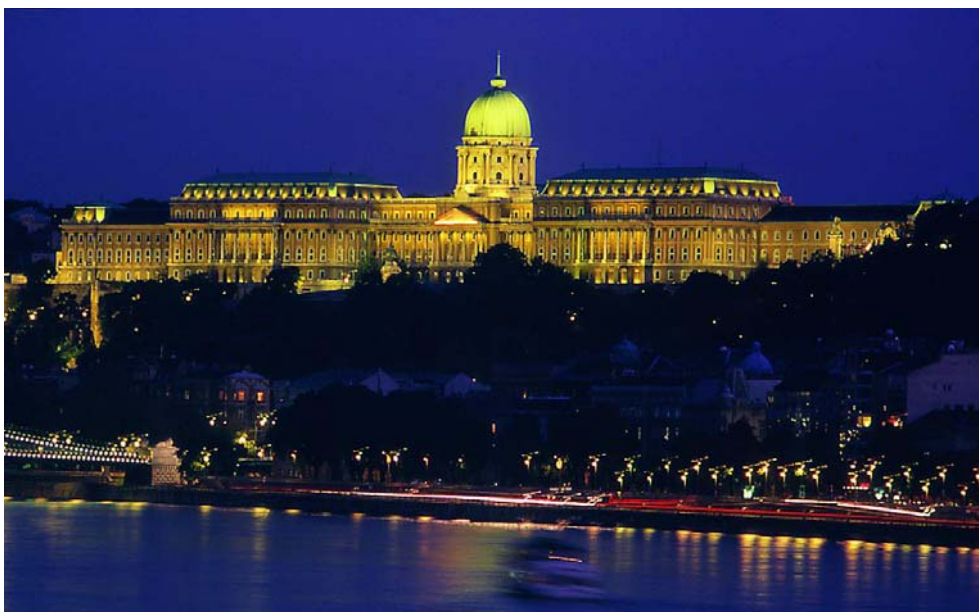
Be kellett illeszkednie, minden oldalról az esti, távolból szemlélt városképbe. Ez a Duna- part és a Gellérthegy kilátó helyein kívül a Nap-hegy felőli látványt is érintette.

A palota-udvarokon sétálóknak olyan bensőséges élményt kellett nyújtania, amit a részletek kiemelésével, az építészeti finomságok kihangsúlyozásával lehetett elérni.

Mindez összehangoltan, a nagy méretek miatt a világítási megoldások sematizálásával, a világítótestek egyedi, célra törő, megválasztásával volt megoldható.

Az építészeti megoldások sokszínűsége, a világítási kihívások sokasága korábban nem hozhatott volna ilyen hatásos megoldást. A modern fényforrások és lámpatestek megnőtt választéka azonban önmagában még így sem lett volna elég, ha nem párosult volna a világítás tervezők szakértelmével, szakmai tapasztalatával és azzal a látásmóddal, ami a nappali látványt építészeti érdekes esti képpé varázsolja.

A díszvilágítás első üteme 2000. év végére elkészült. Ez a Duna-part felőli látványon kívül (1. kép) az eddig sötétben „soha nem látott” Hunyadi udvart ölelte fel (2, 3. kép).

1. kép

2. kép

3. kép

2001. év július 20-án adtuk át a világítás második részét. Először látható például a Széchenyi könyvtár hatalmas blokkja (4. kép), vagy a megkapó hangulatú Oroszlános udvar, esti fényben (5. kép).

4. kép

5. kép

A palotát alapvetően meleg sárga fényű, nagynyomású nátriumlámipás lámpatestek láttatják. A fényforrás és szín választást több tényező is befolyásolta.

Ma Budapest közvilágítása már egyértelműen a nátriumlámipákra épül. Szintén közkedvelté vált a romantikus hangulatot árasztó nátriumlámipák díszvilágítási alkalmazása is. Ezzel a hasonló színű köz- és díszvilágítás összhangba került. A várfalak rusztikus felületét, az épület homlokzatok meleg tónusait legjobban a nátriumlámipás világítás adja vissza (6. kép).

6. kép

A palota fókusza a kupola. Ezt mindenhol – nagyon messziről is – ragyogóan lehet látni. Lényeges volt, hogy igen erőteljes, árnyékmentes, egyenletes világítást kapjon.

A kupola palástot távolabb, a szomszédos épületek tetőzetein és a Savoyai szobor előtti mellvéden, elhelyezett 400 W és 1000 W, igen keskenyen sugárzó fényvetők világítják meg (7. kép).

7. kép

A kupola dobot ugyanakkor közelebb, a kupola környezetében szintén a tetőzetre telepített szélesen sugárzó, aszimmetrikus fényeloszlású 70 W, 150 W és 250 W fényvetők láttatják.

A kupola mellett a hat palota szárny külső oldalai és a várfalak jelennek meg teljes súllyal a látképekben (8, 9. kép).

8. kép

9. kép

A palota épületek nagy felületeit az ablaksorok mellett a „manzard” tetőzetek és az ugyanilyen kialakítású saroksisakok, a középső három és a nyugati épületrész homlokzatait teraszok, loggiák, árkádok színesítik, tagolják.

A felsorolt motívumok szinte kínálták a díszvilágítás kialakításának lehetőségét.

Vagyis az általános, de visszafogott fényárvilágítás mellett helyi fények emelik ki a tetőzetek, sarok sisakok ablakközeit, miközben az árkádok, a loggiák és a teraszok hátsó falainak egyenletes derítésével a boltívek, az oszlopok és a mellvédek sziluett képe látható (10. kép).

10. kép

Az általános világítást várfalra, oszlopra szerelt 250 W, 400 W és 1000 W keskenyen és szélesen sugárzó fényvetők szolgáltatják, míg a helyi fényeket mindenütt 70 W szimmetrikus vagy aszimmetrikus fényvetők adják.

A képekről az is megállapítható, hogy a várfal világítás a Savoyai szobortól indul és a Görgey szoborig tart.

A várfal világítást jórészt 4 m magas Budavár oszlopra szerelt 70 W és 150 W szélesen sugárzó lámpatestek adják.

Egyik érdekessége ennek a világításnak, hogy a sokat szerepeltetett ún. Góliát Budavár közvilágítási lámpatest magában foglalja az előbb említett kisméretű, de többféle világítási feladatra is alkalmas, Superlight fényvetőt, így az külön nem jelenik meg, láthatatlan marad.

Az oszlopok mellett a Nyugati várfalnál aknákba, a belső udvaroknál földre, vagy a várfal lőréseibe szerelt lámpatestek világítanak.

A várfal világításon belül kiemelt világítást kapott a két kortina fal, a Vízhordó lépcső, a Buzogány torony és a Nagy rondella kapuzata.

A palota előtti jelentősebb szobrokat, a Turul madár (11. kép), Görgey Artúr, a Halászó fiú, a Lófékező, továbbá Savoyai Jenő szobrát önálló világítás láttatja.

11. kép

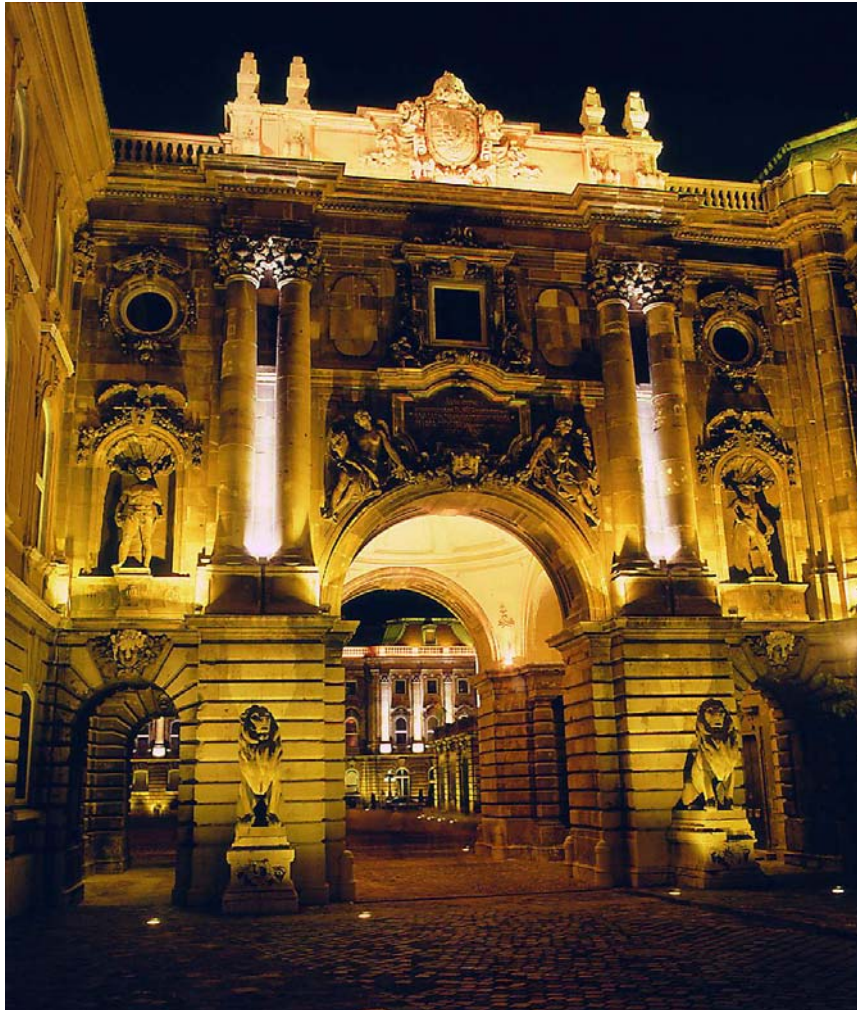
A timpanont éppúgy, mint a palota udvarok balusztereit, egy különleges, Magyarországon még szinte ismeretlen, vonalas jellegű, szabadtéri kivitelű, optikával rendelkező ún. Agabekov lámpatest sor világítja meg.

A paloták udvari homlokzatainak világítási felépítése a 2, 3, 5, 10. képeken látható.

Vagyis a már említett semleges színű baluszter világítás mellett, fehér színű, spot jellegű, a szemöldök párkány fölé szerelt, 70 W fémhalogénlámpás fényvetők keskeny sugarai jelölik ki az emeletes ablakközök vakoszlopait, míg a földszinti ablakközöket 70 W nátriumlámpás, közepesen sugárzó, járósíntbe süllyesztett lámpatestek fényei ritmizálják.

Az udvarok kapuzatai, szobrai külön világítást kaptak. A 12. képen látható Oroszlános kapu pártázatának árnyékmentes láttatását az Agabekov világítás mellett nátriumlámpás spot

fényvetők segítik. A kapuzati boltívek feletti szobrokat, továbbá a lenti oroszlán szobrokat nátriumlámpás fényvetők világítják.

12. kép

Miközben a képekben gyönyörködünk néhány szám szemlélteti a Budavári palota új díszvilágításának nagyságrendjét.

Ma ez a díszvilágítás az ország legnagyobb ilyen jellegű berendezése. Négy transzformátor körzetet érint, közel 1000 db lámpatestet tartalmaz és a beépített világítási teljesítménye kb. 190 kVA.

A Budavári palota új díszvilágítása fővárosunk büszkesége, amit remélhetően nem csak a bemutatott képek, hanem minél több érdeklődő kedvező helyszíni véleménye is alátámaszt.